

ročník I.

pondělí 21. března 2022

Křečovice, před Silvestrem 2009

Milý čtenáři!

Tam hodně vzadu na obrázku vidíte tři lidičky. Brašule Vářka vede Natálku, za nimi jde jeho choť Lucka.

Když mi 5. března před půlnocí dali vědět, že mému nejspíš-bratránkovi Vářkovi (z rodu Kovářů z Veselé) puklo jeho zvětšené srdce, rozkomíhal se mi svět, takový armagedon mojí rovnováhy.

Pak se mi několik dní chtělo otočit se ke zdi (jako to učinil sluha Zachar ? v Oblomovovi), jen jsem si k ní postavil pár láhví kořalky. Nu, zkušený mužové vědí, že pár dní pak jen ležíte, jste po jakési chemoterapii, je vám zle a to poslední na světě je to otevírat počítač nebo cokoli psát. Berme to jako dovolenou. Ale příště si ji radši vyberu v Ráji. V tom našem, Českém.

geopark český ráj

◆ Český ráj se další čtyři roky může honosit přízní UNESCO

Komise Globálních geoparků UNESCO jednomyslně rozhodla udělit Geoparku Český ráj tzv. „zelenou kartu“ a geopark se tak může po po další 4 roky prezentovat titulem: Globální geopark UNESCO.

Kontrola plnění kritérií pro členství v této síti proběhla v říjnu 2021, kdy Český ráj navštívila komise vyslaná sekretariátem *Globálních geoparků UNESCO*. V tiskové zprávě o tom informovala ředitelka geoparku Blanka Nedvědická. Geopark UNESCO Český ráj je jediným z devíti geoparků v České republice, do seznamu byů zařazen v roce 2015. V současnosti se ve 44 zemích světa nachází celkem 169 geoparků UNESCO.

„Komise doporučila zajistit, aby tým geoparku a rozpočet měly odpovídající zdroje a aby bylo zajištěno udržitelné řízení území, což je v současné době pro neziskovou organizaci nelehký úkol,“ sdělila Blanka Nedvědická.

Snad se tak časem zvedne kvalita zdejšího ubytování, stravování, dopravy a služeb.

Geopark se rozkládá na ploše 833 kilometrů čtverečních a zahrnuje širokou škálu geologických fenoménů, paleontologické, mineralogické a archeologické lokality i historické památky.

(Zdroje: Jan Mikulička + Geopark Český ráj)

turnov

◆ **O titul Stavba roku Libereckého kraje** se letos utkají hned dvě stavby v Turnově – budova Základní školy v Mašově a Polyfunkční komunitní centrum ve Skálově ulici. Do 30. března pro ně můžete hlasovat v Ceně veřejnosti na www.stavbaroku.lk. 26. května se odehraje slavnostní vyhlášení oceněných.

◆ Dvě pozvánky do muzea:

VÝBUCH SOPKY NA OSTROVĚ LA PALMA (PŘEDNÁŠKOVÉ PUTOVÁNÍ ZA MINERÁLY)

23.03.2022, tuším 17 hodin.

Přednáší geolog Jan Bupal,
Muzeum Českého ráje

Původní záměr navštívit pouze aktivní sopku na ostrově La Palma se změnil v expedici, jejímž cílem bylo zdokumentovat sopečnou činnost na Kanárských ostrovech. Jan Bupal postupně navštívil ostrovy La Palma, Lanzarote a Tenerife,

prozkoumal sopky již vyhaslé, ale i oblasti s aktivní vulkanickou činností, podíval se na jedny z nejrozsáhlejších lávových výlevů na světě, prolezl lávové jeskyně a také zdolal třetí největší sopku světa... Jestli se mu podařilo dostat až k aktivní sopce v masivu Cumbre Vieja a spoustu dalšího se dozvíte na středeční přednášce.

LEZENÍ NA PÍSKU – POVÍDÁNÍ MIROSLAVA „BOJSY“ DĚDKA

24.03.2022, 18:00, Horolezecká expozice

Projekce fotografií z cest za pískovcem po Českém ráji i světě doplněná o zajímavé povídky Miroslava „Bojsy“ Dědka o lezení obecně, historii, prvovýstupech, pískovcích atd.

♦ V sobotu 12. března zemřel středoškolský profesor Dalibor Sehnoutka. Narodil se 20. prosince 1930 v Nymburce. Jeho otec byl profesorem matematiky na gymnáziu. Již od dětství se věnoval Skautu. Studoval na Filozofické fakultě UK latinu a historii. Pak nastoupil na tzv. umístěnku v roce 1955 na Střední zemědělsko-technickou školu v Turnově. Učil i na dalších středních školách v Turnově. Stal se velmi oblíbeným učitelem. Na počátku roku 1969 byl vyslán na pohřeb Jana Palacha. Když se z pohřbu vrátil, byl vyhozen z pozice učitele a dostal zákaz pracovat v okrese Semily. Svou novou práci si našel v tiskařském podniku Severografia Liberec, po sedmi letech se přemístil do pobočky tiskárny v Turnově. Zde pracoval až do důchodu. V roce 2018 obdržel čestné občanství Turnova. Patřil mezi osoby, které se dokázaly vzepřít totalitní moci a neustoupit od svých názorů a mravních zásad.

♦ **Nejlepším sportovcem Turnova** roku 2021 byla vyhlášena Eliška Martínková, chodkyně AC Turnov. Druhý byl Jakub Oma a třetí Jana Pekařová.

rovensko p/t

♦ KNIHA "ROVENSKÉ LETOKRUHY" V SOUTĚŽI KNIHA ROKU LIBERECKÉHO KRAJE!!!

Hlasujte pro knihu Katky Matysové *Rovenské letokruhy*, která je přihlášená do soutěže Kniha roku – vyzývá mne rovenský radniční web.

Mně osobně se kniha moc líbila, ale teď se děším, aby to po mně nechtěl každý...

♦ **V pátek 25.3. od 20 hodin** se koná koncert kapel *Dědkové a Rouden Band* v sále radnice v Rovensku. Vstup od 100,- Kč, výtěžek z koncertu bude věnován na financování nákladů spojených s ubytováním ukrajinských rodin.

♦ No, nemůžu si odpustit ještě vzpomínku na poetické posezení na zápraží rovenské chalupy s přítelem Várkou. Nevím, jestli se víc šklebí na můj foťák, nebo na vosy... (Foto je ze srpna 2015.)

turnovsko

♦ **RADOSTNÁ p/K** – Vyšla nová *Radostná studánka* a já jsem si ji konečně mohl v klidu přečíst. A zaujalo mne hned několik článků a tak nějak lehce dojat, že jsem včera ze svého záložního zdroje vylovil pár už oželených fotografií ze své dávnější návštěvy Rotštejna, pojal jsem nápad, přetisknout ze Studánky pěkný článek o pověsti o zdejších pokladě – a užít jednu z těch našlých fotek. Myslím, že je v té dnešní době – a vlastně nejen v té dnešní – značně přínosný.

O POKLADU NA ROTŠTEJNĚ

Dlouho, dlouho spočíval poklad na Rotštejně v hloubi země, než se našli odvážlivci, kteří jej chtěli mermomocí vyzvednout. Několik občanů se na to smluvilo. Nebyli to lidé s odulými měšci, jen tak tak bídu dřeli, všem by se

dukáty hodily. Ale přece dlouho rozmýšleli, jak na to, vždyť při odkrývání pokladů často jde o kůži a každému je hrdlo milejší než peníze. Radili se, po mnoho večerů hlavy sestřikovali. Jeden navrhoval svěcené drobečky, jiný kousek provazu z oběšence a kdoví co ještě.

Na jednom se však shodli: že půjdou na hrad o velikonocích, až bude na Velký pátek zpívat kněz v Loučkách pašije. Na tom zůstali a podařilo se. Sotva se všichni sešli, otevřela se před nimi zem a modré plamínky zasvítily nad hromadou peněz. Ano, ale kdo má pro ně jít? Ted', když měli bohatství na dosah ruky, ztratili všichni odvahu.

Hledí žádostivýma očima do podzemní skrýše, ale nikdo se nehýbá. Až nějaký Tolar se přece osmělil a šel. A ne jednou – několikrát se odvážil do hloubi země a vyšel obtěžkán zlatem. «Už dost, už nechod'!» varovali ho společníci, když viděli, že čas pokročil a Tolar se přece ještě chystá dolů. «Času habaděj,» namítl smělec, „však tam už jenom na chvíličko skočím.“ Ale sotva zmizel v černé díře, země se za ním zavřela a Tolar v jeskyni u pokladu okamžitě usnul. Ani nevěděl, co se přihodilo. Když procitl, viděl před sebou východ z podzemí a domníval se, že únavou u peněz jen tak zdříml. Druhové naň jistě netrpělivě čekají a neumějí si vysvětlit, proč tak otálí.

Spěšně vykročil Tolar na boží světlo a zůstal udiven stát. Na nádvoří rozvaliny nebyly ani hromádky peněz, ani jeho společníci. Naplněn nepěkným podezřením, že ho chtěli ošidit

o spravedlivě zasloužený podíl, bral se domů. Tam se teprve dozvěděl, že si pospal celičkový rok. Cesta za pokladem se mu ale nevyplatila. Dlouhý spánek v podzemí jakoby mu byl všechny síly vstřebal. Valem chřadl. Jen krátkou dobu se těšil z toho, co mu druhové poctivě odevzdali, a již se musel brát na věčnost, kde peníze nemají cenu a kam jen poklady srdce člověka doprovázejí.

/ Milena Kašová (volně podle internetu) – text jsem ponechal v původní podobě

lomnice n/p

♦ **Středa 30. 3.** od 19 hodin, Tylovo divadlo

FRED APKE: **SLEPICE NA ZÁDECH**

Šílená groteska nejen o manželství Divadla Ungelt Praha uvedená u příležitosti oslav 20 let Kulturního a informačního střediska Lomnice nad Popelkou

Režie: Jaromír Dulava. Účinkují: Tatiana Dyková, Vojtěch Dyk, Radovan Klučka. Délka představení: 2 hodiny včetně přestávky.

semily

♦ Semily jsou pro mnohé z vás domovem řadu let, někdy i desetiletí. Výstava *Vidět Semily*, organizovaná stejnojmenným spolkem, doplněná o fotografie z archivu Davida Chluma, představuje proměny Semil během posledních dekád. Zároveň se snaží místní veřejnosti představit problematiku vizuálního smogu a kvality veřejného prostoru obecně. **27. března mezi 14. a 16. hodinou** vás jí provede její spoluautor Štěpán Flekna. (Muzeum a Pojizerská galerie Semily)

♦ **Hlasujte pro knihu *Na skautské stezce***

Krajský úřad vyhlásil soutěž Kniha roku Libereckého kraje. Do kategorie odborná a populárně naučná literatura Muzeum a Pojizerská galerie Semily přihlásila publikaci s názvem *Na skautské stezce*, která byla v loňském roce vydaná v edici *Paměť Semilská*. Kniha zachycuje stoleté působení junáckých oddílů v Semilech a jejich blízkém okolí. Přestože bylo třikrát násilně přerušeno totalitními režimy, vždy se je podařilo znovu obnovit v rozsahu, který překonal předchozí dobu. Posledních třicet let je vykresleno podrobněji, protože je již dostatek písemných pramenů i pamětníků. Ale i předchozí období se podařilo díky nečekaným objevům s velkou přesvědčivostí osvětlit, a to již počínaje rokem 1919, kdy učitel Ladislav Flekna založil v Semilech první chlapecký oddíl. Tak jako se liší pojetí skautingu českého a zahraničního, liší se i skautská praxe v jednotlivých oddílech a střediscích. Pro čtenáře bude zajímavé zjistit, že nejen Jestřábova pražská Dvojka, ale i semilská Varta má originálního ducha a své tradice. Pro knihu můžete hlasovat do 5. dubna na tomto odkazu <https://kniharoku.kraj-lbc.cz/>. (Libuše Šviková, MPG Semily)

Já to věděl...

semilsko

♦ **CHUCHELNA** – Obvodní stavební úřad v Semilech vydal rozhodnutí o stavbě chodníku Chuchelna – Semily v trase silnice III/2922. Šíře úseků jednotlivých chodníků bude převážně 1,75 m, v pod železničním mostem bude chodník zúžen

na 1,1 metru. V plánu je stavba dvou autobusových zastávek a několika opěrných zdí.

MAŠKARNÍ PLES

2. dubna 2022

od 20:00 v KD Slaná

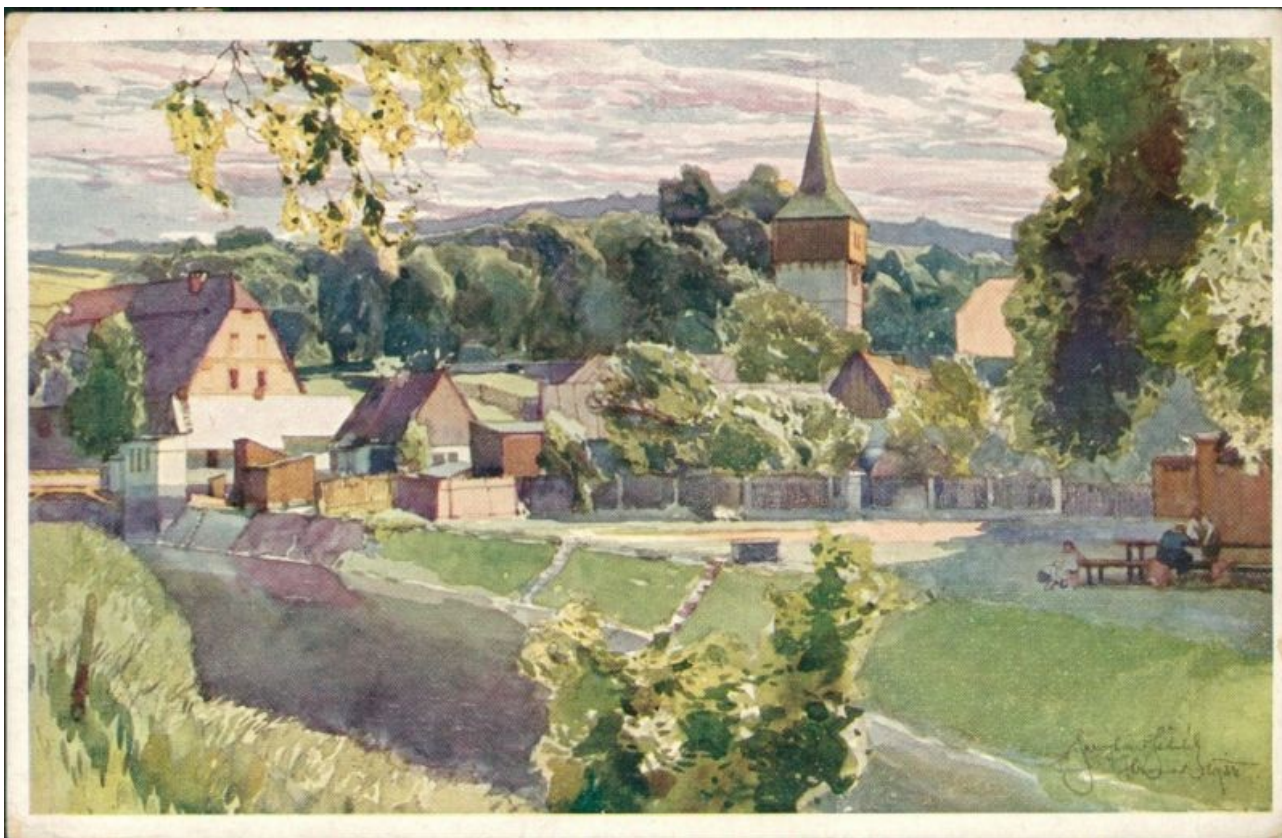

♦ **VYSOKÉ n/J** – Vlastivědné muzeum pro Vysoké nad Jizerou a okolí pořádá až do začátku prázdnin výstavu *30 let ZUŠ Jablonec nad Jizerou*.

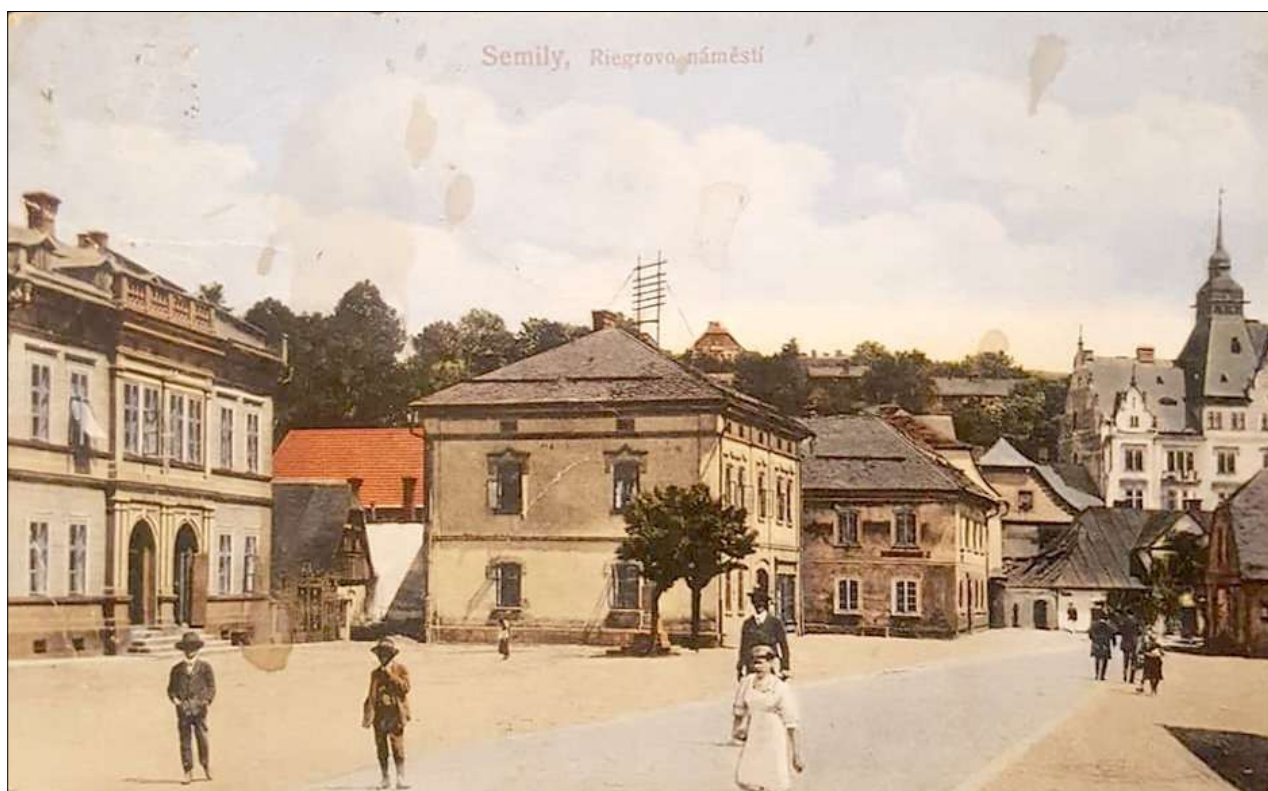
bejvávalo

Karel Hynek Mácha. Bezděz. nedatováno

Hronov na pohlednici Jaroslava Šetelíka, 1935

Semily, Riegrovo náměstí. Zcizil jsem z facebooku Vladimíry Kousalové

*Z technických i osobních důvodů jsem dnes vynechal svoje pohlednice.
A nechám odpočinout i rubriku Hlasy pojizerské...*

železnobrodsko

♦ **ŽELEZNÝ BROD** – V Městské galerii Vlastimila Rady budou zářit hvězdy... Nevěříte? Tak se přijďte přesvědčit. Od 18. března do poloviny dubna zde bude k vidění výstava mapující historické události spojené s kostelíkem sv. Jana Nepomuckého na Poušti. Netradiční název výstavy *Pět hvězd na Poušti* odkazuje na pět témat, kterým bude výstava věnována. Krom historie se seznámíte se současností, uvidíte kroje šité přímo pro kostelíčkovou květnovou pouť i předměty používané při mši svaté. Bezesporu největším lákadlem bude kopie oltářního obrazu ve skutečné velikosti a samotný originál oltáře.

♦ PĚNČÍN – KRÁSNÁ

Pokud jste nestihli výstavu podmaleb na skle ze sbírek J. V. Scheybala v turnovském muzeu, můžete ji obdivovat v Kittelově muzeu v Krásné, kde je přístupná od 1. března denně kromě pondělí od 10:00 do 16:00. (Loužnický zpravodaj)

jilemnice

♦ Rudolf Kazda (1862–1929), vynikající organizátor jilemnického kulturního a sportovního života

Narodil se v domě čp. 103 v bývalém hostinci U Sevastopolu. Dnes na jeho místě stojí školní jídelna. Rodiče později zakoupili dům čp. 267 na rohu ulic Valdštejnské a V Domkách. Zde Kazda prožil podstatnou část svého aktivního života. Roku 1914 přešel majetek na Rudolfa. Po maturitě na hradeckém gymnáziu studoval na pražské technice obor chemie, ale pro nemoc rodičů musel školu opustit a věnovat se rodinnému obchodu provozovanému na náměstí v čp. 13.

Záhy se stal jednatelem místního Sokola, později působil sedm let jako jeho starosta a zasloužil se o postavení sokolovny.

Velmi se angažoval také v místním Klubu velocipedistů v Jilemnici. Podporoval organizovanou letní i zimní turistiku. Podílel se na založení *Českého krkonošského spolku SKI* (1895) a působil jako jeho první předseda. Cizí mu nebyly ani kulturní snahy. V ochotnickém spolku Kolár vystřídal místo garderobiéra, režiséra a předsedy. V čele ochotníků zůstal až do roku 1924. Zanedbatelné není ani jeho úsilí ve funkci předsedy okrašlovacího spolku.

Cenné jsou dodnes jeho sběry pro národopisnou výstavu v Jilemnici a posléze pro Národopisnou výstavu československou v Praze. Mnoho předmětů pak zůstalo ve sbírkách nově založeného muzea (později Krkonošského) a najít je tam můžeme dodnes.

Deset let zasedal ve výboru občanské záložny. Zasazoval se o zbudování krásné budovy na dnešním Tyršově náměstí a nad stavbou mu byl svěřen dozor.

Jako předseda okrsku Národní jednoty severočeské vykonal velký kus práce pro rozvoj národního života v Krkonoších a spolupůsobil v úsilí o založení českého reálného gymnázia v Jilemnici.

Určitou cenu si stále udržuje i jeho sedmidílný rukopisný popis Jilemnice.

Jilemnický dům č. 267; Mapy Googlu

Vlastenecká i politická orientace jej zřejmě záhy přiblížila k jen o málo mladšímu MUDr. Vejnarovi, který v oblasti kultury i sportu patřil k nejaktivnějším osobnostem města spolu s Kazdou do okruhu zapálených vlastivědných pracovníků. Kazda jako dovedný kreslíř koloroval stovky Vejnarových diapozitivů, a pomáhal tak vytvářet soubor dnes nedocenitelné hodnoty.

Společné zájmy sblížily MUDr. Vejnar s Kazdovou rodinou natolik, že si tu našel nevěstu – roku 1897 se oženil se sestrou Rudolfa Kazdy Emilií (*1874) a na čas se přestěhoval ke Kazdům do zmíněného příjemného měšťanského domu čp. 267 ve Valdštejnské ulici.

/ Jan Luštinec, Zpravodaj města Jilemnice

vrchlábí

♦ Vrchlabské tipy:

VRCHLABSKÉ PROBOŠTSTVÍ ANEB STŘEDOVĚK NA HORNÍM LABI

Víte, že Vrchlabské proboštví je starší než Vrchlabí a že vůbec ve Vrchlabí nebylo? Kteří mniši zde působili a jak se jim žilo? Jak a kdy skončili? Mohl za to Žižka? Zbylo něco do dnešních dní? To jsou otázky, na něž můžete hledat odpovědi v přednášce historika Krkonošského muzea Správy KRNAP Jiřího Loudy.

Čt
24

KCEV Krtek, 18:00

VOJTA KIĐÁK TOMÁŠKO

Folková legenda Vojta K. TOMÁŠKO vystoupí v novém vrchlabském prostoru KARTONKA 1904 (dříve divadelní klub) v rámci svého turné 75 let! Přijďte si poslechnout a zazpívat písničky, které znáte, které vás naladí na jaro.

Pá
25

KARTONKA 1904 (dříve Divadelní klub), 19:00
Vstupné: 200 Kč

jičínsko

♦ **JIČÍN** – Rada Jičína schválila odstranění pohádkových soch u rybníka Kníže. Jejich životnost byla prodlužována, jak jen to bylo možné, ale teď už jsou díla bohužel natolik shnilá, že nemá smysl je dál udržovat. Odstranění doporučili pracovníci Technických služeb města Jičína a Odboru životního prostředí a ekologie.

Díla vznikla v zimě 2006 – 2007 z torz pokácených buků zteplých. Už tehdy vznikala s myšlenkou, že dlouhodobě nevydrží. Ostatně torza byla napojena na kořeny pokácených stromů. Špatný stav soch se řešil už po deseti letech, avšak technickým službám se podařil zákrok, díky kterému bylo možné sochy v určité podobě na místě ponechat. Později však bylo nutné odstranit jednu sochu – vílu, protože ji zasáhla hniloba. Nyní se zbývající tři sochy dostaly do stejného stavu, estetický dojem byl už velmi negativní. Komise kulturní a Komise pro rozvoj cestovního ruchu se teď budou zabývat, čím skulptury nahradit. (Jan Jireš)

♦ **ŽELEZNICE – ROK NA VSI**

Středa 23. 3. 2022 až neděle 22. 5. 2022

Kde: Vlastivědné muzeum a Galerie T. F. Šimona v Železnici

Výstava figurek z kukuřičného šustí od Jany Jarkovská. Autorka pochází z Třebechovic pod Orebem, v roce 2017 získala ocenění Mistr tradiční rukodělné výroby Královéhradeckého kraje za výrobu figurek z kukuřičného šustí.

Pořadatel: Vlastivědné muzeum v Železnici.

mnichovo hradiště

♦ **Do zahájení stavby lávky, která umožní pěším i cyklistům překonávat řeku Jizeru hned za areálem společnosti Kofola na Černé silnici, zbývá několik posledních týdnů. Ke startu realizace by mělo dojít na konci března, kdy se začne pracovat na obou březích zároveň na přípravě opěr.**

Město začalo plánovat stavbu lávky, která výrazně usnadní spojení s Klášteřem Hradištěm nad Jizerou v roce 2018. Starostové Mnichova Hradiště a Klášteřa tehdy podepsali smlouvu o spolupráci, v níž se zavázali podělit se rovným dílem o náklady. Ty jsou odhadované na 17,5 milionu korun, přičemž stavba získala dotace ze Státního fondu dopravní infrastruktury, od Středočeského kraje a také Nadačního fondu ŠKODA AUTO v celkové výši 12,5 milionu korun.

Lávka vyrostne na témže místě, kde existovalo přemostění od 2. poloviny 19. až do začátku 90. let 20. století a bude součástí připravované cyklostezky Greenway

Jizera v úseku Bakov – Svijany. Již v únoru bylo předáno staveniště, proběhlo geodetické vytyčení stavby a zhotovitel na ploše staveniště vykácel stromy a keře. Samotné stavbě tak již nic nestojí v cestě. (Martin Weiss, Kamelot)

jablonecko

Budoucí bitva o kámen? Jablonec nad Nisou nesouhlasí s těžbou u obce Rádlo

Předně trochu zeměpisu. Hradešín je vrch v části Jizerských hor. Leží v katastru obce Rádlo, jejíž jméno asi není neznámé řidičům. Západní polovina vrchu je porostlá rozsáhlým smrkovým lesem a byla vyhlášena regionálním biocentrem, kterých je tu ale povícero.

Jablonec nad Nisou nesouhlasí s průzkumem ložisek na území Rádla. Stejně tak nesouhlasí ani s případnou těžbou kamene v lokalitě Hradešín. Tak rozhodli zastupitelé na svém březnovém zasedání. Zároveň vyzvali orgány Libereckého kraje, aby taktéž deklarovaly svůj nesouhlas s možnou těžbou.

Hřídelník od Rádla; foto Lad Raj / Wikipedie

Jablonec nesouhlasí s geologickým průzkumem a případnou těžbou především kvůli ochraně zdrojů pitné vody (možná i Vratislavické kyselky), životního prostředí, hygienických a dopravních poměrů, ale i kvůli možnému omezení rekreačních možností, včetně ohrožení mezinárodní *cyklotrasy Odra - Nisa*. Zároveň jablonečtí zastupitelé vyzvali orgány Libereckého kraje, aby také deklarovaly svůj nesouhlas.

Na průzkum v blízkosti Rádla upozornili na počátku letošního roku tamní obyvatelé, když v lese jen pár set metrů od zástavby začaly vrtné soupravy a těžká technika sondovat zásoby kamene pro společnost *České štěrkopísky Praha*. Nikdo z místních samospráv o tom podle nich nevěděl, s tím ale nesouhlasí mluvčí *Českých štěrkopísků Petr Dušek*.

K problém se jablonecký primátor Jiří Čerovský setkal také se starosty obcí Rádlo a Rychnov u Jablonce nad Nisou. „Výsledkem našeho jednání byla dohoda, že všechny tři obce projednají nesouhlasné stanovisko,“ informoval primátor a dodal, že oddělení životního prostředí jabloneckého magistrátu - státní správa lesů aktuálně řeší poškození lesního pozemku, které v prostoru vrchu Hradešín způsobila společnost, která vrty prováděla.

(Zdroj: SM Jablonec nad Nisou)

tanvaldsko

♦ **HARRACHOV** – Mezi kulturní památky nově patří další dvě části z areálu sklárny v Harrachově na Tanvaldsku. Jde o kapli sv. Alžběty a relikv stoupy na drcení křemene a hlíny. Informovala o tom mluvčí libereckého pracoviště Národního památkového ústavu Alžběta Sakařová. Harrachovská sklárna je nejstarší fungující v Česku a Evropě, první doložená zmínka o ní je z roku 1712. Mezi památky patří část areálu už od roku 1991. Konkrétně jde o autenticky dochované části, což je někdejší panský dům, vzorkovna skla a brusírna. Ta byla před osmi lety zařazena mezi národní kulturní památky.

Mezi památkově chráněné nyní přibyly další dvě části areálu. Jednou je kaple sv. Alžběty, postavená v historizujícím neogotickém stylu v letech 1898 až 1902. „Architektonicky kvalitní a čisté ztvárnění napovídá, že autorem návrhu mohl být významnější architekt spolupracující na dalších stavbách iniciovaných hrabětem Janem Harrachem,“ uvedl vedoucí oddělení evidence památek

NPÚ v Liberci Martin Ouhrabka. Interiéru kaple dominuje zrcadlový oltář a za unikát památkáři považují skleněný zvon zavěšený v sanktusníku, tedy v malé věži kaple.

Na seznam památek přibyl i relikv stoupy na drcení křemene a hlíny. „Stoupa na drcení křemene a hlíny nacházející se přímo před sklárnou zajišťovala surovinu pro sklářský kmen a pánve. Dochovalo je i torzo vybavení – dřevěná hřidel, kovové transmisy, pastorky a mlecí kameny na drcení suroviny. Ke stavbě existuje plánová dokumentace z roku 1889,“ dodal Ouhrabka. (Náš REGION)

liberec

♦ Druhá a zároveň poslední etapa rekonstrukce komunikace na Ještěd, z Výpřeže do Světlé pod Ještědem, začne v pátek 1. dubna. Práce na silnici č. III/2784 omezí dopravu ve stanovených časech, a to od pondělí do soboty. Náročná rekonstrukce bude stát bezmála 143 milionů korun, z toho zhruba 40 milionů žádá kraj z evropských fondů. Skončit by měla v květnu příštího roku.

Rekonstrukci silnice bude předcházet kácení stromů podél silnice, Kvůli bezpečnosti během těchto prací bude ve dnech 21. až 31. března od 7 do 19 hodin omezena veškerá doprava.

liberecký kraj

Liberecký kraj nechce zvyšovat ceny jízdenek ve vlacích a autobusech IDOLu. Aspoň ne letos

I přesto, že inflace i ceny pohonných hmot v posledních dnech rostou raketovým tempem, radní Libereckého kraje rozhodli prozatím v rámci dopravního tarifu IDOL nezvyšovat ceny jízdného v autobusech a vlacích.

„Chceme vyjít cestujícím vstříc a zachovat pro ně i v těchto složitých časech, kdy životní náklady strmě stoupají, dostupnost hromadné veřejné dopravy,“ řekl Jan Sviták, statutární náměstek hejtmána pro dopravu.

Dlouhodobě vzestupná inflace a nárůst nákladů potřebných pro zabezpečení veřejné dopravy původně vedly kraj k úvaze o úpravě cen jízdného k 1. červenci toho roku. Vláda se však rozhodla k 1. dubnu zrušit 75% slevy na jízdné v regionálních i dálkových autobusech a vlacích pro děti do 18 let, studenty do 26 let a cestující nad 65 let. Nově bude sleva činit 50 %. Touto úpravou chce vládní koalice docílit snížení deficitu státního rozpočtu ročně až o 1,9 miliardy korun. Přizpůsobit se jí musel i tarif IDOL.

„Pro zmíněné skupiny obyvatel znamená tato státem iniciovaná úprava jízdného citelné prodražení jejich cest. I proto ke zvyšování cen v tarifu IDOL, které se plánovalo k 1. červenci, nechceme přistoupit,“ řekl Sviták.

Vedení Libereckého kraje se tedy rozhodlo přehodnotit plánované zdražení jízdenek, které by se přesto v průměru zvýšilo pouze asi o 5 procent, a to ještě jen u některých položek. Cena jízdného IDOL k 1. červenci 2022 se tak nakonec nezmění, informovala Andrea Fulková, vedoucí tiskového Libereckého kraje. Liberecký kraj má letos v rozpočtu na zajištění regionální dopravy zhruba 900 milionů korun, bude muset ale řádově desítky milionů přidat. Teď bude ve spolupráci se společností KORID LK, která zajišťuje koordinaci veřejné dopravy v regionu, situaci nadále zkoumat a monitorovat, nakolik lze stávající ceny jízdného dále udržet. Po letní sezoně chce kraj všechny výstupy vyhodnotit a rozhodnout se, jak dál. (Liberecký kraj)

za humny

♦ ČESKÁ LÍPA –

Představovat Zdeňka Vitáčka, ředitele Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě, je nošení sov do Athén. Díky mnohaleté práci v čele muzea a bádání v oboru zoologie znají tuto zajímavou osobnost odborníci i laici. Požádali jsme ho proto o rozhovor, abychom zjistili, proč se diplomovaný zoolog v 80. letech rozhodl právě pro muzeum. Zajímalo nás i to, jak se se svými kolegy připravují na březnové znovuotevření hlavní budovy, která byla kvůli výměně oken a dalším stavebním úpravám od ledna 2020 pro návštěvníky uzavřená.

Profesí jste zoolog, proč jste se po vysoké škole rozhodl nastoupit do vlastivědného muzea?

Chtěl jsem se věnovat výzkumu. Kvůli angažovanosti mého tatínka v roce 1968 jsem si ale při rozhodování o budoucím studiu na střední, a hlavně vysoké škole nemohl moc vybírat. Víte, jak to tenkrát bylo. Na žádnou prestižní školu bych se nedostal. Na sto procent to platilo i pro obor systematické biologie na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy. Na rozdíl od mého syna, který už tento obor mohl vystudovat, jsem si koncem 70. let musel najít jinou cestu, abych se dostal k tomu, co jsem chtěl jednou dělat. Když jsem odmaturoval na střední zemědělské škole, šel jsem proto na vysokou zemědělskou s tím, že po absolvování nastoupím buď do zoologické zahrady nebo do muzea, abych se tam ve svém oboru zoologie mohl zabývat vědeckou prací.

Nakonec jsem se rozhodl pro českolipské muzeum. Už od střední jsem sem chodil na praxi a pomáhal kolegovi Honcům na pracovišti zoologie. Jako odborný pracovník jsem do muzea nastoupil v roce 1987 na pozici samostatného kulturně výchovného pracovníka biologa.

Mým hlavním oborem se stali obratlovci, jejichž výzkumu a následnému zpracovávání odborného materiálu se dodnes věnuji.

Jako vědec v oboru zoologie jste se v průběhu let zúčastnil také celé řady výzkumných výprav do zahraničí. Jaké místo z pohledu fauny považujete za nejzajímavější?

Z pohledu obratlovců je pro zoologa zemí zaslíbenou Venezuela nebo Brazílie

a pro ty, kteří se zabývají velkými kopytníky, je to Afrika, zejména Jihoafrická republika a Namibie. Naopak velké obavy pak ve mně z pohledu ochrany životního prostředí a přírody vzbuzuje Indonésie. Tam je tak obrovský přetlak lidí, že vůbec neřeší vyprodukované odpady. Je tam proto neskutečný nepořádek na pobřeží, v džunglích, řekách...

Kam byste se chtěl v nejbližší době vypravit? Bude to opět Maroko, kde jste se v roce 2019 spolupodílel jako člen spolku ZOOGEOS Bohemia na svém zatím posledním zahraničním výzkumu?

V Maroku jde o velký výzkumný projekt, který měl ob rok pokračovat několik let, ale kvůli pandemii jsme ho museli přerušit. Zatím je těžké předvídat, kdy se tam zase vrátíme. Do budoucna bych se rád podíval také do oblastí Střední Ameriky, zejména do Kostariky, kam by se měl podle mne alespoň jednou v životě vypravit každý zoolog. Mám velkou podporu rodiny, a proto věřím, že se mi mé sny ještě splní.

Můžete ve stručnosti popsat, čemu všemu se na odborných cestách věnujete?

Dnes už se z takových cest nevozí zvířata jako za dob Holuba nebo Durrella, ani se po návratu nepořádají cestopisné přednášky pro veřejnost, jak tomu bývalo na počátku devadesátek. Nyní je to hlavně o vědě a výzkumu, kdy v daném území zkoumáme a sledujeme výskyt živočichů, na které se ve svých odbornostech zaměřujeme. Já osobně se věnuji hlavně drobným savcům, obojživelníkům a plazům. Hodně se zabýváme ochranou biodiverzity a ekosystémů.

Jakého přírodovědeckého objevu z vašich cest si nejvíce ceníte?

Oba se týkají Balkánu a především Albánie, kde jsme od roku 2012 po následujících pět let prováděli rozsáhlý výzkum. Byl to objev dosud nepopsaných nových druhů brouků i jiného hmyzu a potvrzení výskytu

obojživelníků a plazů, na které tu narazili naši předchůdci před 50 a více lety, kdy se tu podobný výzkum ze strany nejen českých vědců prováděl naposledy.

Kolik let stojíte v čele muzea, které kromě hlavní budovy na českolipském náměstí Osvobození provozuje další tři pobočky – Víseckou rychtu v Kravařích, Památník K. H. Máchy v Doksech a Archeologické muzeum Šatlava ve Věžeňské ulici?

Poprvé jsem se do výběrového řízení na ředitele přihlásil v roce 1994. Podle mne to bylo jedno z nejdůležitějších období. Rozhodovalo se o dalším setrvání českolipského vlastivědného muzea v areálu bývalého kláštera. Muselo se totiž vyřešit odkoupení kláštera od řádu augustiniánů, kterým byl v 90. letech minulého století po letech zase vrácen. Významnou roli v tom, že ho po sérii jednání koupil stát za velmi příznivou cenu necelých 30 milionů korun, sehrál tehdejší okresní úřad v čele s paní přednostkou Brožovskou. Pro augustiniány byla podstatná naše argumentace, že právě muzeum natrvalo zachová ve zdech kláštera duchovno a významné vzdělávací místo. Kupní smlouva byla podepsaná v listopadu 1995 a nám všem se ulevilo, protože se tím vyřešila další budoucnost muzea, které o několik let později převedl stát do vlastnictví kraje a ten pak do naší správy předal i další tři pobočky, jejichž provoz zajišťujeme.

Koncem minulého roku jste po uplynutí předchozího šestiletého funkčního období opět uspěl ve vyhlášeném výběrovém řízení na ředitele. Máte tak před sebou další šestiletku. S jakými plány do ní vstupujete?

Celá koncepce, se kterou jsem šel do výběrového řízení, je zveřejněná na webu muzea. V České Lípě je mým největším projektovým záměrem vybudování naší nové pobočky v Červeném domě u vodního hradu. Je to krásná historická budova bývalého renesančního loveckého letohrádku. Tato tematika by se sem proto měla vrátit v podobě stálé expozice lovu, sečných a palných zbraní, což představuje obnovu původního interiéru přízemí a prvního patra s důrazem na historickou podobu a hodnotu této kulturní památky, kde se už podařilo zrestaurovat nádhernou sgrafitovou fasádu. Současně s tímto záměrem by měly být revitalizovány i dva navazující objekty, které po léta využíváme jako detašované pracoviště. Oba domy vyžadují kompletní opravu. Výměnu oken a dveří, opravu fasád, střech, technických rozvodů i interiérů, které by ale byly nově přebudovány na moderní kanceláře odborných pracovníků, preparátorské a konzervátorské dílny, víceúčelové i specializované sklady, příruční a karanténní depozitáře a víceúčelové místnosti. Abychom se však do takového rozsáhlého projektu mohli pustit, bude nutné všechny tři objekty kompletně vystěhovat. V novodobých dějinách muzea by tak šlo o největší stěhovací akci, do které se můžeme pustit až získáme vhodné náhradní prostory. Zároveň předpokládám, že část sbírkových předmětů by se následně přesouvala do centrálního depozitáře, jehož stavbu v Českém Dubu připravuje Liberecký kraj. K dalším méně nákladným záměrům patří například celoroční zpřístupnění ambitu se Svatými schody a kaplemi v areálu kláštera. Prakticky to znamená dojednat s památkáři optimální technické řešení, abychom tam mohli pozvat návštěvníky i v zimě. Zatím jsme tu schopni docílit pouze toho, že nám během zimy ambit nezamrzne.

Zanedlouho se areál českolipského vlastivědného muzea a galerie opět otevře veřejnosti po dvouleté přestávce. Těšíte se na návštěvníky?

Těšíme. Muzeum je už moc dlouho ztichlé. Po dva roky se tu ozývaly jenom vrtačky, brusky a kladiva. Chybějí nám dětské výpravy a výkřiky nadšení. Aby lidé během těch dvou let cestu do muzea úplně nezapomněli, uspořádali jsme alespoň výstavu zbraní v ambitu. I když jsme chtěli ještě v interiéru dodělat nějaké dílčí úpravy, rozhodli jsme se, že otevřeme a letošní sezónu zahájíme začátkem března tak, jak to bývalo zvykem, a práce budou pokračovat už za provozu.

Zdeněk Vitáček

- Vystudoval Střední zemědělskou technickou školu v České Lípě. V roce 1987 ukončil studium na Vysoké škole zemědělské v Praze, obor zootechnický, a nastoupil do českolipského muzea jako odborný pracovník pro zoologii obratlovců.
- Věnuje se zoologii ryb, obojživelníků, plazů, ptáků a savců a praktické ochraně fauny.
- Člen České zoologické společnosti, České ornitologické společnosti, České společnosti pro ochranu netopýrů, České herpetologické společnosti. Je zakládajícím členem spolku pro výzkum a ochranu fauny *ZOOGEOS* a byl jeho dlouholetým předsedou.

/ Městské noviny Česká Lípa

♦ ČESKÁ LÍPA –

VÝCHODNÍ KRUŠNÉ HORY

Úterý 22. března od 17.00, Pobočka Špičák, Červeného kříže

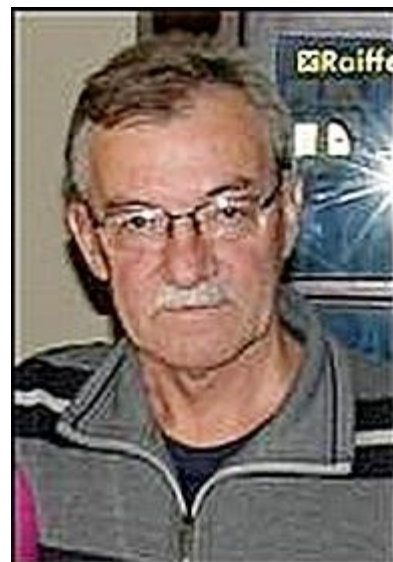
Krásy dvou světů. Mimořádnou publikaci a ojedinělý knižní projekt představí autor Jiří Svoboda

VLADIMÍR MERTA DUO

25. března v 19 hodin, Centrum textilního tisku

Základní kámen českého písničkářství, sedmdesátník Vladimír Merta a dvakrát mladší klavírista a kytarista Ondřej Fencl (s nímž V. M. v posledních letech hojně spolupracuje) pokračují v koncertování napříč republikou.

♦ **ČESKÁ LÍPA** – Po těžké nemoci zemřel Jiří Pazourek, českolipský pedagog a dlouholetý zastupitel města, který by letos na podzim oslavil 70. narozeniny. Po několik volebních obdobích na přelomu dvacátého a jednadvacátého století zastával na radnici post místostarosty. Do českolipského zastupitelstva byl Jiří Pazourek poprvé zvolen za nezávislé kandidáty v roce 1994. O tři roky později, od léta 1997 do listopadu 1998, krátce působil na radnici jako uvolněný zastupitel ve funkci starosty města. Poté až do roku 2006 již ve vedení města zastával post

místostarosty. Pamětníci na něj vzpomínají jako na velmi slušného a hodného člověka, který dokázal stmelit i názorově odlišné lidi. Čest jeho památce!

Malba světlem na tělech krásných lidí.

Tip na výstavu v Mladé Boleslavi

V mladoboleslavské Galerii pod věží běží výstava fotografií Jana Mlčocha. Výstavy nesou názvy *Danza a Romantika pro pokročilé*. Obě série černobílých fotografií jsou návštěvníkům přístupné až do 15. dubna.

Trutnovský fotograf Jan Mlčoch ve dvou sálech mladoboleslavské Staré Radnice uvádí dvě lehce rozdílné, ale přitom podobné výstavy. Podobné si jsou tématem i technikou. Technika je ve zkratce klasická černobílá ručně dělaná fotografie, Technika svícení a snímání, kterou autor používá, se nazývá luminografie neboli malování světlem. Společným tématem je malba světlem na tělech krásných žen a i několika mužů, která vytváří obrazy podněcující fantazii. Tato hra světla a stínu, pohybu a emocí napíná oko divákovy a nechává rozehrát jeho cit i rozum.

Zatímco série *Danza* je o kráse tance a baletu a jsou zde zobrazeni profesionální tanečníci a tanečnice různých českých divadel se vsutku mezinárodním obsazením, sada fotografií se souhrnným názvem *Romantika pro pokročilé* se zaobírá neskutečnou krásou žen z každodenního života. V romantice najdete dívky a ženy mnoha věkových skupin, mnoha typů postavy i z různých zemí, ale jedno mají společné: V očích autora ukázaných fotografií jsou překrásné. Fotograf Jan Mlčoch se rozhodl věnovat výtěžek z prodeje fotografií několika organizacím, které pomáhají lidem v nouzi.

/ Bohumil Horáček, SM Mladá Boleslav

Zima – správný čas pro masopust, karnevaly a zabijačky

Zabijačka

K masopustnímu hodování i výslužce patří takové pochoutky, jako jsou slanina, uzené maso, jitrnice... Všechny tyto dobroty jsou produktem zabijaček.

V dnešní době domácností, kde se vykrmuje vepřík, značně ubylo.

Zabijačky (i zabíjačky) bývaly v rodině důležitou hospodářskou a tím i obřadní záležitostí. Konávaly se v době mrazivého počasí, aby maso i zabijačkové speciality dlouho vydržely. Příprava zabijačky býval obřad. Dlouho dopředu se muselo přichystat koření, týden dopředu se pekly „buchty“ do prejtů a jitrnic, musely se nachystat veliké nádoby, vál, necky, kotel. Den před zabijačkou se loupala cibule a česnek, vařily se kroupy. Kdysi se k opálení štětín používala zapálená sláma, později smolný prášek. Nezbytností byly ostré nože, každý řezník si nosil svoje a nikdo mu na ně nesměl sáhnout. A nesmím zapomenout na sladké pohoštění, které ve velkém musela uchystat hospodyně, aby po jídle bylo něco ke kafičku.

Zabijačka začínala mnohdy ještě za tmy. Brzy ráno se sešli všichni, kteří se zabijačky účastnili, včetně hostů, i ti museli přiložit ruku k dílu, a řezníka, aby si vypili štamprličku. Bez toho by nemohla zabijačka začít.

Prvním jídlem byl ovar s křenem, následoval zabijačkový guláš, pečený v troubě a zahušťovaný mozečkem. Náš řezník, nejlepší z řezníků, které znám, pan Pelikán z Bousova, vždycky říkal: „Počkáme, až se dodělá guláš. Ovar jim dáme až pak. Oni by toho moc snědli, jsou hladoví, ať nám zbyde nějaké pěkné masíčko na tlačenu.“ A jak řekl, tak se taky stalo.

A když jsme seděli svorně u jednoho stolu a ládovali se těmi dobrotami, povídá jeden z hostů: „Pane mistr, a jaký jsou vlastně ty prasata?“ „To máte jako u lidí. Jsou velký, jsou malý, jsou tlustý, jsou hubený. Ale když přijdu do chlívků, hned poznám, kde kdo dělá. Přesně vím, kdo dělá v JZD,“ odvětil s humorem sobě

vlastním pan řezník Pelikán. Právě on mě naučil míchat teplou krev, aby se nesrazila, on začínal zabijačku tím, že mi krví pomaloval tváře. Musím říct, že ačkoli je zabijačka obrovská dřina pro všechny, vždycky dokázal navodit tu správnou pohodovou atmosféru a že vždycky byla legrace. Legrace to přestala být večer, když už hosté byli pryč a domácí v peřinách, a já jsem do čtyř do rána zavařovala polívku. Ale to jsem přeskočila. Ještě se musela vyprat střívka, abychom mohli dělat jelítka a jitrnice, krájelo se maso na tlačenu, krájelo se a škvařilo sádlo, každá hospodyně se musela naučit špejlovat jitrnice, jejichž plnění většinou zvládal pouze pan řezník.

Jedním ze způsobů, jak uchovat maso čerstvé, bylo uzení. Hned druhý den po zabijačce se maso naložilo do velikého kamenného hrnce do nálevu ochuceného kořením. V nádobě se maso tzv. překládalo a muselo se nechat několik týdnů proležet. Teprve za nějaký čas se udilo. Kdo neměl doma udírnu nebo to neuměl nebo neměl správné dřevo, nejlépe švestkové, musel si nechat maso vyudit. Platilo se šručkem uzeneho. Z vykrmeného pašika se vlastně zužitkovalo úplně všechno.

Za druhé světové války se musel odvádět tzv. krupon, tedy vydělaná kůže, z veřovice se tehdy vyráběly brašny nebo opasky.

Původně si ji, kromě výplaty a dobrot ze zabijačky, odnášel řezník. I část masa a sádla musela jít na tzv. dodávky, musela se tedy odevzdat Němcům. Pro většinu lidí to bylo velice kruté nařízení, neboť zabijačka pro ně byla na dlouhou dobu jediným zdrojem masa. Moje maminka vzpomínala, jak její maminka, moje babička, po zabijačce neodevzdala všechno sádlo a měla ho schované v parádním pokoji pod stolem lehce zakrytým ubrusem.

Když k nim vtrhla nečekaně kontrola, v babičce byla malá dušička. Měla strach, co s nimi bude, co se stane s dětmi. Vždyť za zatajení potravin mohl být kriminál, někdy následoval i horší trest. Na kontrolu přišli dva. Jeden z nich,

postarší Němec, vstoupil do pokoje a rozhlédl se. Škopek plný sádla, vykukující zpod ubrusu, musel vidět. Stočil však pohled na druhou stranu a svému doprovodu řekl: „Tady je to v pořádku, nic tu nemají.“ Babičce i dědovi spadl kámen ze srdce. Pak už si dávali pozor.

V souvislosti s válečnými lety uvedu ještě jeden příběh. Je to příběh dědečka mého manžela. Někdy ve dvaačtyřicátém roce se u Mendlíkových na Svobodíně v době zabijačky objevil četník. „Snad mě nejdete zatknout?“ žertoval děda. „No, moc se nesmějte, pane starosto, přišlo na vás udání.“ „A jaképak tentokrát?“ tázal se děda. „Prý zabijíte načerno. Prý nemáte zabijačku nahlášenou,“ odpovídá četník. Děda vešel do stavení a vrátil se s povolenkou v ruce. Když si ji četník prohlédl, oddychl si: „Ani nevíte, jakou mám radost, že to povolení máte, pane Mendlíku.“ Pro tentokrát to dopadlo dobře. Ale protože udavač nepřestává být udavačem nikdy, nakonec došlo k tomu, že byl manželův dědeček na základě udání kvůli ukrytým 2 q pšenice vězněn od roku 1943 rok a půl v Německu.

A jaká byla situace po válce? Na vesnici v té době držel prase téměř každý.

V roce 1952 vzniklo na Bechově JZD, kromě jiného byl založen i vepřín. Lidé samozřejmě chovali prasata doma i nadále. V roce 1954 byla část prasat z JZD rozprodána mezi družstevníky. V následujících letech tomu tak už nebylo. Hospodaření se v mnoha ohledech nedařilo, jak dokládají zápisy z následujících let: „Přírůstky jatečního skotu 35 dkg, u prasat 45 dkg na den. Snůška vajec na jednu slepici 65 kusů na rok. Pro slepice zkrmeno bylo za rok 98 q zrnin, pro koně 79 q ovsa, dojnice a skot 180 q a pro prasata 261 q.“ (1956)

„Masa vepřového nebylo splněno cirká 20 q.“ (1958)

„V srpnu konečně došlo k zřízení automatických krmítek pro prasata, aby nastal větší obrát v prodeji jatečních prasat, čímž se také stalo, že mohlo být vepřové maso do konce roku na 100% splněno, ač před zřízením krmítek bylo splnění hodně nejisté, neb přírůstky byly nepatrné.“ (1959)

„Tržba za jatečná prasata činila 185 990 Kčs. Předáno bylo o 4.000 kg více. Ve výrobě selat to již takové nebylo. Plán splněn nebyl a družstvo muselo 43 kusů selat nakoupit, což si vyžádalo nákladu 16 192 Kčs. Mimo to se mělo podle plánu nadvýroby 40 selat odprodat, což činí dalších 11 200 Kčs, a o to vše mělo družstvo méně. Vykázaný úhyn selat byl 63 kusů vinou nedostatečného dohledu v prvních dnech po narození.“ (1960)

Ale to jsem poněkud odbočila. Zpět k veselejším věcem. V zimním období žila zabijačkami celá vesnice. Když bylo odpoledne nebo k večeru vše hotovo, roznášela se výslužka. Většinou ji nesly děti. Ty občas dostaly za donášku nějakou laskominku. V plechové bandasce se nosila polévka, v misce nebo na hlubokém talíři byl bílý a tmavý prejt, navrchu byly položeny jitrnice, jelítka, někdy kousek ovaru, někdy byl přibalen i kousek masa. Podle pověry se nádobí od výslužky muselo vrátit neumyté. Výslužku dostávali příbuzní, známí i sousedé. Když zabíjeli, donesli výslužku na oplátku oni. Tak se tedy stávalo, že rodina měla několikrát za zimu čerstvou zabijačku.

Příprava zabijačky i samotná zabijačka býval obřad, ke kterému se po generace přistupovalo s úctou a vážností. Vždyť právě touto událostí byla rodina na delší

dobu zásobena důležitou a vzácnou potravinou – masem. Zabijačka, tak jako masopust nebo karneval, byla také příležitostí sejít se, popovídat si, probrat novinky.

Co říci na závěr? Snad jen to, že pronikneme-li do tajů našich lidových zvyků, zjistíme, že naši předkové dodržovali zvyky a tradice během celého roku, tedy i v zimě, že pro ně zřejmě bylo velice důležité se právě v období zimy vidět a setkávat se a užívat si radosti. Že se dokázali bavit, že dokázali odpočívat, že pracovali. To s nimi máme společné. A také to, že ten věčný koloběh života se nikdy nezastaví.

(Citace z bechovské kroniky byly ponechány v původní podobě.)

/ Ingrid Mendlíková, Bousovák

Eja Kulovaný

trosečník – kulturně-společenský e-zin * vydavatel a redaktor: M. Fefík Podobský
fefik.sorry@seznam.cz * nechcete-li e-zin dostávat, dejte vědět!
všechna čísla naleznete na internetu: knihovna.jicin.cz/regionalni-zpravodaje